

احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی: پیش‌بینی بر اساس احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و حالات خلقی

دکتر پیمان دوستی (نویسنده مسئول)

استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

peyman.dousti@gmail.com

نرگس حسینی نیا

گروه روانشناسی سلامت، واحد بین الملل کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، جزیره کیش، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی احساس تنهایی افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی بر اساس احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و حالات خلقی بود. پژوهش به روش توصیفی-همبستگی صورت گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مراجعہ کنندگان به مرکز روان‌شناسی پذیرش و تعهد طی دعوت از طریق فراخوان به تعداد ۳۵۷ نفر بود. از جامعه مذکور، به روش نمونه گیری هدفمند و با توجه به فرمول تاباچیک و فیدل (۲۰۰۷)، تعداد ۸۲ نفر با تشخیص اختلال شخصیت مرزی (حدود ۲۳ درصد از داوطلبین) طی مصاحبه بالینی بر اساس DSM 5-TR غربالگری شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه‌های احساس تنهایی راسل و کوترونا (۱۹۸۰)، احساس خصومت ویلیامز (۲۰۰۰)، حساسیت به طرد داوونی و فلدمن (۱۹۹۶)، رفتارهای تکانه‌ای بارت و همکاران (۱۹۹۷) و حالات خلقی تری و همکاران (۱۹۹۹) بود. برای تحلیل داده‌ها، از روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان داد، احساس خصومت ($Beta = ۰/۱۶۶$ و $p = ۰/۰۴۶$)، حساسیت به طرد ($Beta = ۰/۱۷۸$ و $p = ۰/۰۳۴$)، خلق افسرده ($Beta = ۰/۴۳۳$ و $p = ۰/۰۰۱$) و خلق آرام ($Beta = ۰/۲۵۹$ و $p = ۰/۰۲۳$)، پیش‌بینی کننده‌های احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی می‌باشند. همچنین، خلق شادکام، پیش‌بینی کننده معکوس احساس تنهایی بود ($Beta = -۰/۳۶۳$ و $p = ۰/۰۰۲$). با این حال، رفتارهای تکانه‌ای ($Beta = ۰/۱۲۷$ و $p = ۰/۱۰۳$) نتوانست احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی کند.

واژه‌های کلیدی: احساس تنهایی، اختلال شخصیت مرزی، احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای، حالات خلقی

اختلال شخصیت مرزی^۱ (BPD)، یک وضعیت ناهمگن از ویژگی‌های شخصیتی، به عنوان الگوی ارتباط ناسازگار با دنیای بیرون است که به طور مداوم این الگوی ارتباطی، مشکلاتی برای فرد در بسیاری از زمینه‌های زندگی مانند روابط، شغل و احساسات در مورد خودشان و دیگران ایجاد می‌کند (سائور-زاوالا^۲ و همکاران، ۲۰۲۳). تصور می‌شود که اختلال شخصیت مرزی شامل یادگیری اجتماعی ناهنجار، از جمله اختلال در بازبینی تفاسیر اجتماعی با انعطاف پذیری کم است، که می‌تواند با تفسیر روابط اجتماعی به عنوان حالتی از نادیده گرفته شدن از سوی دیگران باشد (دودا^۳ و همکاران، ۲۰۲۴). بر همین اساس، امروزه شواهدی وجود دارد که بیان می‌دارد برخی ویژگی‌های شخصیتی با پدیده‌ای به نام تجربه‌ی احساس تنهایی^۴ همراه است و پژوهش‌ها بیان می‌دارند، احساس تنهایی با چندین اختلال شخصیت^۵ (PDS) مرتبط است (فریلش^۶ و همکاران، ۲۰۲۴). احساس تنهایی تجربه شده در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، متفاوت با احساس تنهایی معمولی است که ممکن است همه‌ی افراد در مقطعی از زندگی خود تجربه کرده باشند. احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی مرتبط با تجربه‌ی ذهنی آنها از ساختار دهی به جهان، طی شیوه‌ای خاص است که منجر به رشد احساس تنهایی، حتی در زمینه‌هایی است که دیگران نه تنها در اطرافشان هستند، بلکه در دسترس نیز هستند (اشمیت^۷، ۲۰۲۳). در واقع، از بارزترین مشکلاتی که افراد دارای اختلال شخصیت مرزی تجربه می‌کنند، مشکلات بین فردی به همراه رفتارهای تکانه‌ای، احساس خشم و خصومت، بی‌ثباتی هیجانی (اولیوا^۸ و همکاران، ۲۰۲۳) و نوسانات خلقی است (چسکولی^۹ و همکاران، ۲۰۲۳). رفتارهای تکانه‌ای تجربه شده توسط افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، شامل هرگونه رفتاری است که ممکن است فرد عواقب دردسرساز انجام آن را در نظر نگیرند و یا نتوانند خودش را کنترل کند و ممکن است در زمینه‌هایی چون پول خرج کردن افراطی یا نسنجیده و غیر ضروری، روابط جنسی خارج از چهارچوب، قمار، رانندگی پر خطر، مصرف تکانه‌ای الکل یا مواد و مواردی دیگر از رفتارهای بدون در نظر گرفتن عواقب بالقوه دردسرساز باشد (انجمن روان‌پزشکی آمریکا^{۱۰}، ۲۰۲۲). همچنین به نظر می‌رسد مشکلات بین فردی ممکن است با تفسیر اجتماعی ناهنجار و احساس نادیده گرفته شدن (دودا و همکاران، ۲۰۲۴)، به همراه احساس تنهایی حتی زمانی که واقعا تنها نیستند، همراه باشد (اشمیت، ۲۰۲۳). به عبارتی، مطالعات صورت گرفته بر روی احساس تنهایی تجربه شده در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی نشان می‌دهد، احساس تنهایی مبتلایان به این اختلال، ارتباطی با میزان بزرگی شبکه‌های اجتماعی آنها ندارد و بیشتر مرتبط با عوامل شخصیتی، اختلال در عملکردهای بین فردی، نحوه تفسیر و ادراک تعاملات اجتماعی و الگوهای ارتباط برقرار کردن با دنیای پیرامونشان می‌باشد (کونز^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۳). با توجه به آنچه تاکنون گفته شد، احساس تنهایی ویژگی بارز و تا حد زیادی مشترک، بین مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی می‌باشد (کونز و همکاران، ۲۰۲۳؛ اشمیت، ۲۰۲۳) و همچنین احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و نوسانات خلقی، دیگر ویژگی‌هایی است که تعریف کننده اختلال شخصیت مرزی می‌باشد (انجمن روان‌پزشکی آمریکا،

1. Borderline Personality Disorder

2. Sauer-Zavala

3. Duda

4. feeling of loneliness

5. Personality Disorders

6. Freilich

7. Schmidt

8. Oliva

9. Csukly

10. American Psychiatric Association

11. Kunz

۲۰۲۲). با این حال، درک اینکه برخی ویژگی‌هایی در یک گروه خاص مانند افراد دارای اختلال شخصیت مرزی وجود دارد، لزوماً بدان معنی نیست که این ویژگی‌ها می‌توانند پیش‌بینی‌کننده‌ی احساس تنهایی آنها نیز باشد. این موضوع در حالی است که برخی مطالعات بیان می‌کنند، احساس تنهایی و عوامل درون فردی و بین فردی تجربه شده توسط مبتلایان به اختلال شخصیت (به عنوان مثال، افزایش حساسیت به طرد)، ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند و ممکن است آنها به طور متقابل یکدیگر را تقویت کنند، در نتیجه این مطالعات احساس تنهایی را به عنوان یک علت و معلول نشانه‌های اختلال شخصیت معرفی می‌کنند (راینهارد^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). لذا شناسایی متغیرهایی که پیش‌بینی کننده احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی هستند، می‌تواند حساسیت بیشتری برای مداخلات روان‌شناختی متخصصان سلامت روان ایجاد کند. از این رو، هدف این مطالعه، پاسخ به این پرسش بود که آیا احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی بر اساس احساس خصومت، حساسیت به طرد، رفتارهای تکانه‌ای و حالات خلقی قابل پیش‌بینی است؟

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه‌ی مراجعه‌کنندگان به مرکز روان‌شناسی پذیرش و تعهد طی دعوت از طریق فراخوان به تعداد ۳۵۷ نفر بود. از جامعه مذکور، به روش نمونه‌گیری هدفمند و با توجه به فرمول تاباچیک و فیدل (۲۰۰۷)، تعداد ۸۲ نفر (۸ برابر متغیرهای پیش بین + ۵۰) با تشخیص اختلال شخصیت مرزی (حدود ۲۳ درصد از داوطلبین) طی مصاحبه بالینی بر اساس DSM 5-TR غربالگری شدند. با این حال، با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از شرکت‌کنندگان دارای اختلال‌های همبود مانند اختلالات اضطرابی، افسردگی و دوقطبی نیز بودند، اختلالات همبود کنترل نشد و صرفاً بر اساس تشخیص اختلال شخصیت مرزی، وارد پژوهش شدند. دیگر ملاک‌های ورود به پژوهش شامل رضایت آگاهانه و دامنه سنی بین ۲۰ تا ۴۵ سال بود. معیارهای خروج از پژوهش شامل عدم تمایل شرکت‌کنندگان برای ادامه‌ی همکاری در پژوهش، بدون در نظر گرفتن هیچ شرط دیگری مانند مصرف دارو یا دریافت روان‌درمانی بود. با توجه به اینکه پرسشنامه‌ها به صورت اینترنتی ساخته شده بودند، امکان عدم پاسخ به برخی سوال‌ها وجود نداشت و شرکت‌کنندگان باید به همه‌ی سوال‌ها پاسخ می‌دادند یا از پژوهش خارج می‌شدند. به منظور رعایت اصول اخلاق در پژوهش، توضیحاتی کلی در خصوص طرح پژوهش و بدون ذکر تشخیص بالینی به شرکت‌کنندگان داده شد و به منظور جلوگیری از ایجاد استیگما، همه داوطلبین به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند اما فقط داده‌های مربوط به افرادی که تشخیص اختلال شخصیت مرزی برای آنها داده شده بود، تحلیل شد. همچنین این پژوهش هیچ گونه بار مالی‌ای برای شرکت‌کنندگان در بر نداشت. در نهایت تحلیل داده‌ها، با روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه همزمان با در نظر گرفتن سطح معناداری ۰/۰۵ و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۵ صورت گرفت.

¹. Reinhard, Nenov-Matt & Padberg

ابزار سنجش

مقیاس احساس تنهایی^۱ (UCLA): مقیاس احساس تنهایی راسل و کوترونا^۲ (۱۹۸۰) با هدف اندازه گیری احساس تنهایی ساخته شد. این ابزار دارای ۲۰ گویه می باشد و نمره گذاری آن در یک طیف لیکرت چهار درجه ای از هرگز (۱ نمره) تا همیشه (۴ نمره) می باشد. دامنه نمره ها بین ۲۰ تا ۸۰ است و میانگین نمرات ۵۰ می باشد. روایی این ابزار به روش همبستگی، میان نمره احساس تنهایی و نمره آزمون افسردگی بک، ضریب همبستگی ۰/۶۲ به دست آمده است. این مقیاس در چهار گروه دانشجویان، پرستاران، معلمان و افراد مسن اجرا شده است، و دامنه آلفا از ۰/۸۹ تا ۰/۹۴ به دست آمده است و ضریب اعتبار بازآزمایی به فاصله یک سال برابر ۰/۷۸ گزارش شده است (راسل و کوترونا، ۱۹۸۰). در نسخه فارسی، ضریب همسانی درونی این ابزار ۰/۷۸ و پایایی این ابزار به روش آلفای کرونباخ توسط میردیریکوند (۱۳۷۸) ۰/۸۱ گزارش شد. ضریب پایایی این ابزار در پژوهش حاضر، ۰/۸۳ به دست آمد.

مقیاس سنجش احساس خصومت^۳ (RWHI): مقیاس سنجش احساس خصومت توسط ویلیامز^۴ (۲۰۰۰) با هدف اندازه گیری میزان خصومت ساخته شد. این ابزار دارای ۱۲ گویه می باشد که شیوه نمره گذاری آن طیف دو گزینه ای به (۱ نمره) خیر (۰ نمره) است. ضریب همبستگی این ابزار با ابزار رتبه بندی پتانسیل خصومت، ۰/۶۹ گزار شده است. اعتبار این ابزار در ایران به روش روایی محتوایی مورد بررسی قرار گرفته است و همچنین ضریب بازآزمایی گزارش شده برای این پرسشنامه ۰/۸۲ و ضریب همسانی درونی آن ۰/۸۵ گزارش شده است (شکوهی یکتا و همکاران، ۱۳۹۰).

مقیاس سنجش حساسیت به طرد^۵ (RSQ): پرسشنامه حساسیت به طرد توسط داوونی و فلدمن^۶ (۱۹۹۶) ساخته شد که با ۱۸ سوال دو قسمتی (الف و ب) و بر اساس مقیاس لیکرتی ۶ درجه ای مورد سنجش قرار می گیرد. قسمت اول سوال در مورد میزان اضطرابی است که فرد در موقعیت مربوط به آن سوال احساس می کند و قسمت ب احتمال دریافت پاسخ مثبت از طرف مقابل خود را مورد ارزیابی قرار می دهد. در پژوهش آیدوک^۷ و همکاران (۲۰۰۸) پایایی پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ بود. همچنین پایایی این پرسشنامه بر روی دانشجویان ایرانی نیز ۰/۸۴ بدست آمد و برای تعیین روایی همگرا و واگرا به ترتیب از دو مقیاس نگرانی و عزت نفس استفاده شد که نمره کلی مقیاس حساسیت نسبت به طرد با عزت نفس رابطه منفی و با نگرانی رابطه مثبت معناداری داشت (خوشکام، ۱۳۹۳). پایایی این مقیاس در پژوهش سرپرست (۱۳۹۶) به روش آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۲ بدست آمد. پایایی این ابزار در پژوهش حاضر، ۰/۷۶ به دست آمد.

مقیاس سنجش رفتارهای تکانه ای^۸ (BIS-11): پرسشنامه تکانشگری توسط بارت^۹ و همکاران (۱۹۹۷) ساخته شد و دارای ۳۰ گویه می باشد که رفتارهای مخاطره جویانه را مورد سنجش قرار می دهد. شیوه نمره گذاری این ابزار لیکرت ۵ درجه ای از هرگز (۱) تا همیشه (۵) می باشد. همبستگی این ابزار با پرسشنامه تکانشگری آیزنک مورد ارزیابی قرار گرفته است که دارای

1. loneliness scale

2. Russell & Cutrona

3. Redford - Williams Hostility Inventory (RWHI)

4. Williams

5. Rejection Sensitivity Questionnaire,

6. Downey, G., & Feldman

7. Ayduk

8. Impulsive Behavior Scale

9. Barratt

همبستگی بیشتر از ۰/۷۰ می‌باشد. این پرسشنامه خرده مقیاس‌های تکانشگری شناختی، تکانشگری حرکتی و عدم برنامه ریزی را نیز، مورد سنجش قرار می‌دهد. ضریب آلفای کرونباخ، برای سوالات تکانشگری شناختی ۰/۸۱، برای سوالات تکانشگری حرکتی ۰/۶۷ و برای سوالات عدم برنامه ریزی ۰/۷۰ به دست آمده است و پایایی باز آزمون نمرات کل ۰/۷۷ می‌باشد. در پژوهش خلیلی (۱۳۹۲) نیز، آلفای کرونباخ عامل عدم برنامه ریزی ۰/۷۲، تکانشگری حرکتی ۰/۷۳ و تکانشگری شناختی ۰/۷۴ بدست آمد. برای به دست آوردن روایی این ابزار در پژوهش خلیلی (۱۳۹۲) از اتفاق نظر متخصصین استفاده شد. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ، برای عامل تکانشگری شناختی ۰/۸۳، برای عامل تکانشگری حرکتی ۰/۷۳، برای عامل عدم برنامه ریزی ۰/۷۱ و برای نمرات کل ۰/۸۱ به دست آمد.

مقیاس سنجش حالت‌های خلقی^۱ (BRUMS): پرسشنامه سنجش حالت‌های خلقی توسط تری^۲ و همکاران (۱۹۹۹) ساخته شد. این ابزار دارای ۳۲ گویه می‌باشد که حالت‌های خلقی تنش، افسردگی، خشم، سرزندگی، خستگی، سردرگمی، آرامش و شادکامی را می‌سنجد. شیوه نمره گذاری این ابزار به شیوه طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از اصلا (۰) تا خیلی زیاد (۴) می‌باشد. ضرایب آلفای کرونباخ این پرسشنامه در عامل‌های تنش ۰/۷۲، افسردگی ۰/۶۴، خشم ۰/۷۳، سرزندگی ۰/۶۹، خستگی و سردرگمی ۰/۵۸، شادکامی ۰/۷۷ و آرامش ۰/۷۸ گزارش شده است. در ایران فرخی و همکاران (۱۳۹۲) همسانی درونی (تنش ۰/۷۴، سرزندگی، ۰/۸۰، سردرگمی ۰/۷۲، خستگی ۰/۷۶، شادکامی ۰/۷۷، آرامش ۰/۷۸، افسردگی ۰/۷۰ و خشم ۰/۷۲ گزارش کردند. همچنین ضریب پایایی این ابزار در عامل‌های تنش ۰/۹۰، سرزندگی ۰/۸۷، سردرگمی ۰/۸۴، خستگی ۰/۸۹، شادکامی ۰/۸۷، آرامش ۰/۸۶، افسردگی ۰/۸۸ و خشم ۰/۸۶ به دست آمد. در این پژوهش، ضریب پایایی برای تنش ۰/۸۸، سرزندگی ۰/۸۹، سردرگمی ۰/۸۶، خستگی ۰/۹۰، شادکامی ۰/۸۳، آرامش ۰/۸۱، افسردگی ۰/۸۶ و خشم ۰/۸۷ به دست آمد.

یافته‌ها

تعداد شرکت کنندگان در این پژوهش، در مجموع ۸۲ نفر بود که ۶۹ نفر را زنان (۸۴/۲ درصد) و ۱۳ نفر را مردان (۱۵/۸ درصد) تشکیل می‌دادند. ۷۱ نفر (۸۶/۶ درصد) از شرکت کنندگان شاغل و ۱۱ نفر (۱۳/۴ درصد) فاقد شغل بودند. همچنین ۵۵ نفر (۶۷ درصد) مجرد و ۲۷ نفر (۳۳ درصد) متاهل بودند. فراوانی تحصیلات دیپلم ۷ نفر (۸/۵ درصد)، کارشناسی ۳۶ نفر (۴۴ درصد) کارشناسی ارشد ۲۹ نفر (۳۵/۳ درصد) و دکتری ۱۰ نفر (۱۲/۱ درصد) بود. میانگین سنی شرکت کنندگان ۳۱/۰۳ با انحراف معیار ۴/۶۷ بود. در جدول ۱، ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش نشان داده شده است.

جدول ۱. ضرایب همبستگی پیرسون

متغیر	احساس تنهایی	احساس خصوصیت	حساسیت به طرد	رفتارهای تکانه‌ای	حالات خلقی
					خلق شادکام
					خلق آرام
					خلق افسرده

¹. Brunel Mood Scale

². Terry

احساس تنهایی	۱	۰/۵۲۵	۰/۵۶۶	۰/۴۱۸	۰/۶۹۸	۰/۳۷۴	۰/۵۵۲
احساس خصومت	۰/۵۲۵	۱	۰/۳۵۲	۰/۴۱۸	۰/۴۴۰	۰/۳۱۰	۰/۳۶۸
حساسیت به طرد	۰/۵۶۶	۰/۳۵۲	۱	۰/۳۱۲	۰/۵۰۷	۰/۳۲۹	۰/۴۲۷
رفتارهای تکانه‌ای	۰/۴۱۸	۰/۴۱۸	۰/۳۱۲	۱	۰/۳۱۵	۰/۱۴۷	۰/۱۸۷
خلق افسرده	۰/۶۹۸	۰/۴۴۰	۰/۵۰۷	۰/۳۱۵	۱	۰/۵۰۸	۰/۵۳۲
حالات خلقی	۰/۳۷۴	۰/۳۱۰	۰/۳۲۹	۰/۱۴۷	۰/۵۰۸	۱	۰/۷۸۲
خلق آرام	۰/۳۶۸	۰/۴۲۷	۰/۳۲۹	۰/۱۸۷	۰/۵۳۲	۰/۷۸۲	۱
خلق شادکام	۰/۵۵۲	۰/۳۶۸	۰/۴۲۷	۰/۱۸۷	۰/۵۳۲	۰/۷۸۲	۱

نتایج به دست آمده از آزمون همبستگی پیرسون جدول ۱ نشان می‌دهد که بین رفتارهای تکانه‌ای و خلق آرام و شادکام، رابطه‌ای وجود ندارد ($P > ۰/۰۵$)، اما بین سایر متغیرها همبستگی معناداری وجود دارد ($P < ۰/۰۵$). نتایج شاخص‌های کجی و کشیدگی ارائه شده در جدول ۱ برای متغیرهای پژوهش نشان می‌دهد، همگی بین ۱+ تا ۱- قرار دارد که حاکی از این است که توزیع داده‌ها در شرایط نرمال قرار دارد. یکی دیگر از پیش فرض‌های مورد نیاز برای تحلیل رگرسیون، عدم هم خطی میان متغیرهای پیش بین پژوهش است که با استفاده از آماره تحمل و آماره تورم واریانس بررسی شد و نتایج نشان داد تحمل متغیرهای پیش بین، بین ۰/۳۴۴ تا ۰/۶۹۳ و تورم واریانس بین ۱/۴۴۳ تا ۲/۹۰۳ بود. همچنین مقدار دوربین-واتسون ۲/۰۴۷ بود که حاکی از استقلال خطاهاست. در جدول ۲، نتایج آزمون آنووا جهت بررسی معناداری مدل رگرسیونی پژوهش به همراه ضرایب چندگانه مدل رگرسیون چندگانه همزمان پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج ضرایب چندگانه و بررسی معناداری مدل پیش‌بینی احساس تنهایی

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	R	R Square	Adjusted R Square	P
رگرسیون	۸۹۶۴/۳۱۵	۶	۱۴۹۴/۰۵۲	۲۳/۲۶۵	۰/۸۰۵	۰/۶۴۷	۰/۶۲۰	۰/۰۰۱
باقی مانده	۴۸۸۰/۶۷۳	۷۶	۶۴/۲۱۹					
کل	۱۳۸۴۴/۹۸۸	۸۲						

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مدل رگرسیونی معنادار است و مقدار همبستگی چندگانه متغیرهای پیش بین با ملاک، $0/805$ است و متغیرهای پیش بین قادر به پیش‌بینی $0/620$ از واریانس احساس تنهایی هستند. در جدول ۳، معناداری ضرایب متغیرهای پیش بین مدل در پیش‌بینی احساس تنهایی نشان داده شده است.

جدول ۳. نتایج پیش‌بینی احساس تنهایی

متغیر	B	Beta	t	P
مقدار ثابت	۲۱/۹۲۸		۳/۰۹۶	۰/۰۰۳
احساس خصومت	۰/۷۴۵	۰/۱۶۶	۲/۰۲۵	۰/۰۴۶
حساسیت به طرد	۰/۴۲۲	۰/۱۷۸	۲/۱۵۵	۰/۰۳۴
رفتارهای تکانه‌ای	۰/۱۳۲	۰/۱۲۷	۱/۶۵۰	۰/۱۰۳
خلق افسرده	۱/۲۳۱	۰/۴۳۳	۴/۷۳۷	۰/۰۰۱
حالات خلقی	۰/۹۱۵	۰/۲۵۹	۲/۳۲۴	۰/۰۲۳
خلق شادکام	-۱/۴۰۵	-۰/۳۶۳	-۳/۱۳۲	۰/۰۰۲

یافته‌های جدول ۳ نشان می‌دهد، احساس خصومت ($Beta = 0/166$ و $p = 0/046$)، حساسیت به طرد ($Beta = 0/178$) و $p = 0/034$ ، خلق افسرده ($Beta = 0/433$ و $p = 0/001$) و خلق آرام ($Beta = 0/259$ و $p = 0/023$)، پیش‌بینی کننده‌های احساس تنهایی مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی می‌باشند. همچنین، خلق شادکام، پیش‌بینی کننده معکوس احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی بود ($Beta = -0/363$ و $p = 0/002$). با این حال، رفتارهای تکانه‌ای ($Beta = 0/127$) و $p = 0/103$ نتوانست احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی کند.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته اول این پژوهش نشان داد که احساس خصومت، حساسیت به طرد، خلق افسرده و خلق آرام، پیش‌بینی کننده‌های احساس تنهایی مبتلایان به اختلال شخصیت مرزی می‌باشند. این یافته از حیث پیش‌بینی پذیری احساس تنهایی با حساسیت به طرد با یافته‌های فرلیش^۱ و همکاران (۲۰۲۴)، از حیث رابطه احساس خصومت و تنهایی با یافته‌های زیرمن^۲ و همکاران (۲۰۱۷) و از حیث نوسانات خلقی و احساس تنهایی با یافته‌های چسکولی و همکاران (۲۰۲۳) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، دودا و همکاران (۲۰۲۴) اختلال شخصیت مرزی را نوعی یادگیری اجتماعی ناهنجار می‌دانند که در بازبینی تفاسیر اجتماعی

¹. Freilich

². Zimmerman

خود انعطاف پذیری کمی دارند که این مسئله می تواند در احساس نادیده گرفته شدن از سوی دیگران و احساس تنهایی نمایان شود. از سوی دیگر انجمن روانپزشکی آمریکا (۲۰۲۲) ویژگی های تعریف کننده اختلال شخصیت مرزی را احساس خصومت، حساسیت به طرد و نوسانات خلقی و ... می داند که این عوامل افرادی که به آنها نزدیک هستند را دور می کند. بنابراین به نظر می رسد احساس تنهایی در چنین شرایطی منطقی به نظر می رسد. بنابراین در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی که مستعد تشدید اختلافات جزئی هستند و این اختلافات جزئی به آسانی به رفتارهای تکانشی و مخرب نسبت به خود و دیگران تبدیل می شوند (زیرمن و همکاران، ۲۰۱۷)، احساس خصومت که خشم پنهان و حل نشده ای است، ممکن است منجر به نوعی تجربه الگوهای تکراری در این افراد شود که حتی اگر شبکه گسترده ای از اطرافیان را داشته باشند، احساس تنهایی را به خود نزدیک می بیند و این احساس را در اکثر مواقع گزارش می کنند. از طرف دیگر پویایی های اختلال شخصیت مرزی به طرز چشمگیری شبیه به گزارش های اجتماعی - شناختی افرادی است که در حساسیت به طرد بالا هستند (داونی و فلدمن، ۱۹۹۶). تا جایی که حساسیت به طرد، به عنوان یکی از تعریف کننده های اختلال شخصیت مرزی، احساس تنهایی را را تقویت می کند. از سوی دیگر، نوسانات خلقی به عنوان یکی از بارزترین مشکلاتی که افراد دارای اختلال شخصیت مرزی (BPD) تجربه می کنند، می تواند مشکلات بین فردی زیادی به همراه داشته باشد (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). به این شکل که فرد در بازه ای که خلق افسرده و آرام را تجربه می کند یا حوصله حضور در کنار دیگران را ندارد، یا به نوعی می توان گفت به دلیل خلق شان فعالیت زیادی در گروه ها و روابط شان نخواند داشت که این مسئله می تواند احساس تنهایی را برای فرد به دنبال داشته باشد به طوری که حتی اگر واقعا تنها نباشند به دلیل اینکه در این بازه در روابط خود کمرنگ اند شاید مورد خطاب قرار نگیرند و به آنها این حس را منتقل کند که من تنها هستم.

یافته ی دوم این پژوهش بیانگر آن است که خلق شادکام، پیش بینی کننده معکوس احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی می باشد. این یافته از حیث ارتباط معکوس خلق شادکام با احساس تنهایی با یافته های کرامر و پاوسی^۱ (۲۰۲۳) همسو می باشد. در تبیین این یافته می توان گفت وقتی فرد خلق شادکام را تجربه می کند، رویدادهای اجتماعی را کمتر به شیوه طرد تفسیر می کند (دودا و همکاران، ۲۰۲۴) و در نتیجه ارتباطات بیشتری را با دیگران تجربه می کند و روابط بین فردی خشنودی را خواهد داشت که موجب می گرد به طور کلی احساس ارتباط و تعلق خاطر بیشتری تجربه شود و در این شرایط، نه تنها احساس تنهایی ندارد، بلکه به دنبال آن احساسات منفی اش نیز کاهش می یابد (کرامر و پاوسی، ۲۰۲۳). با این حال، بسته به نوع موقعیت ها و تجربیاتی که فرد با آن ها مواجه می شود، احساس تعلق ذهنی فرد همانند خلق شادکام و دیگر احساس ها، می تواند چندین بار در روز تغییر کند (ترامپ^۲ و همکاران، ۲۰۱۵).

¹. Cramer &, Pawsey

². Trampe

یافته‌ی سوم این پژوهش نشان داد که رفتارهای تکانه‌ای، نمی‌تولند پیش‌بینی کننده احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی باشد. این یافته از حیث پیش‌بینی پذیری احساس تنهایی با رفتارهای تکانه‌ای، با یافته‌های جیا یون^۱ و همکاران (۲۰۲۳) و ساوچی و آيسان^۲ (۲۰۱۶) متضاد است. با این حال، ضریب همبستگی انجام شده در این مطالعه نیز، بین احساس تنهایی و رفتارهای تکانه‌ای رابطه نشان داد، اما رفتارهای تکانه‌ای نتوانست احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی کند. به نظر می‌رسد دلیل تضاد این یافته با یافته‌های پژوهشگران ذکر شده این باشد که در درجه اول، جامعه‌ی مورد مطالعه‌ی آنها افراد دارای اختلال شخصیت مرزی نبوده است، ثانیاً این پژوهشگران مشخصاً رفتارهای تکانه‌ای را در روابط بین فردی مورد مطالعه قرار داده‌اند درحالی که این مطالعه به طور کلی رفتارهای تکانه‌ای را بررسی کرده است و بیشتر تمرکز ابزار مورد استفاده در این مطالعه، رفتارهای مخاطره جویانه، ناگهانی و بدون برنامه بوده است. در تبیین این یافته از این حیث که رفتارهای تکانه‌ای نتوانست احساس تنهایی را در افراد دارای اختلال شخصیت مرزی پیش‌بینی کند، می‌توان گفت، رفتارهای تکانه‌ای شامل هرگونه رفتاری است که ممکن است فرد عواقب دردسرساز انجام آن را در نظر نگیرند و یا نتواند خودش را کنترل کند و در زمینه‌هایی چون پول خرج کردن افراطی یا نسنجیده و غیر ضروری، روابط جنسی خارج از چهارچوب، قمار، رانندگی پر خطر، مصرف تکانه‌ای الکل یا مواد و مواردی دیگر از رفتارهای بدون در نظر گرفتن عواقب بالقوه دردسرساز باشد (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). لذا، هرچند که رفتارهای تکانه‌ای می‌توانند در روابط بین فردی نیز پدیدار شوند (زیمرن^۳ و همکاران، ۲۰۱۷)، اما لزوماً رفتارهای تکانه‌ای مربوط به روابط نیست و می‌توانند در زمینه‌های دیگر زندگی، نمایان شوند (انجمن روان‌پزشکی آمریکا، ۲۰۲۲). در عین حال، به نظر می‌رسد برخی از رفتارهای تکانه‌ای مانند پول خرج کردن افراطی، روابط جنسی، قمار و ... باعث جذب دیگر افراد شود که در این شرایط، بالطبع احساس تنهایی حتی برای بازه زمانی حتی کوتاه فراموش خواهد شد. پس دور از انتظار نیست که رفتارهای تکانه‌ای پیش‌بینی کننده مناسبی برای احساس تنهایی نباشند. به عبارتی دیگر، در اکثر مواقع، رفتارهای تکانه‌ای تلاش‌هایی هستند که فرد برای ارضای نیازهایش انجام می‌دهد (کوپتز^۴ و همکاران، ۲۰۱۸).

این پژوهش دارای محدودیت‌هایی می‌باشد که از جمله آنها می‌توان به عدم توانایی کنترل اختلال‌های همبود اشاره کرد. به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود چنین مطالعه‌ای را با نمونه‌های بزرگتر به منظور کنترل اختلال‌های همبود، انجام دهند. در کاربرد یافته‌های این پژوهش می‌توان بیان کرد، متخصصان سلامت روان حین کار بر روی احساس تنهایی افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، حساسیت بیشتری بر متغیرهای احساس خصومت، حساسیت به طرد و حالت‌های خلقی آنها داشته باشند.

¹. Jia Yun

². Savci & Aysan

³. Zimmerman

⁴. Kopetz

منابع

- خوشکام، س.، بهرامی، ف.، رحمت الهی، ف.، نجارپوریان، س. (۱۳۹۳). خصوصیات روانسنجی پرسشنامه ی حساسیت به طرد در دانشجویان. پژوهش های روانشناختی. ۱۷ (۱)، ۲۴-۴۴. <https://www.sid.ir/paper/66320/fa>
- خلیلی، م. (۱۳۹۳). نقش واسطه گری تاب آوری در رابطه بین تنظیم شناختی هیجان و تکانشگری (رفتار مخاطره جویانه) در زنان بی سرپرست مددجوی بهزیستی شهرستان شیراز. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ارسنجان.
- سرپرست، ع. (۱۳۹۶). اثربخشی آموزش ارتقا عزت نفس بر عزت نفس، حساسیت نسبت به طرد و شایستگی اجتماعی دانشجویان با عزت نفس پایین. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران.
- شکوهی یکتا، م.، اکبری زردخانه، س.، قهوه چی، ف.، (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش حل مسئله، مدیریت خشم بر سبک های تربیتی، پرخاشگری و شادکامی مربیان پیش دبستانی، فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی، ۵ (۱)، ۱-۲۱. <https://www.sid.ir/paper/468287/fa>
- فرخی، آ.، متشرعی، ا.، زیدآبادی، ر. (۱۳۹۲). تعیین روایی عملی و پایایی نسخه فارسی پرسشنامه حالات خلفی برومز ۳۲. سوآلی. دو فصلنامه رفتار حرکتی، ۱۳، ۴۰-۱۵. <http://ensani.ir/fa/article/download/322655>
- میردریگونند، ف. (۱۳۷۸). بررسی رابطه احساس تنهایی با عملکرد تحصیلی، اضطراب، افسردگی و عزت نفس در دانش آموزان پس مدراس راهنمایی شهرستان پلدختر. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- American Psychiatric Association. (2022). *DIAGNOSTIC AND STATISTICAL MANUAL OF MENTAL DISORDERS (DSM 5-TR)*, American Psychiatric Association: Washington.
- Ayduk, O, Zayasb, V., Downeyc, G., Colec, A.B., Shodad, Y., & Mischelc, W. (2008). Rejection sensitivity and executive control: Joint predictors of borderline personality features. *Journal of Research in Personality*, 42:151-168. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2007.04.002>
- Barratt, E., Stanford, M. S., Kent, T. A., & Felthous, A. (1997). Neuropsychological and cognitive psycho-physiology substrates of impulsive aggression. *Biological Psychiatry*, 41, 1045-1061. [https://doi.org/10.1016/s0006-3223\(96\)00175-8](https://doi.org/10.1016/s0006-3223(96)00175-8)
- Cramer, k., Pawsey, H. (2023). Happiness and sense of community belonging in the world value survey, *Current Research in Ecological and Social Psychology*, 4, 100101, <https://doi.org/10.1016/j.cresp.2023.100101>
- Csukly, G., Farkas, K., Fodor, T., Unoka, Z., Polner, B. (2023). Stronger coupling of emotional instability with reward processing in borderline personality disorder is predicted by schema modes. *Psychological Medicine*. 53(14):6714-6723. <https://doi.org/10.1017/s0033291723000193>
- Duda, Jessica M., Fineberg, Sarah K., Deng, Wisteria., Ma, Yvette., Everaert, Jonas., Cannon, Tyrone D., Joormann, Jutta. (2024). Borderline personality disorder features are associated with inflexible social interpretations, *Journal of Affective Disorders*, Volume 348, 78-87. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.12.036>
- Downey, G., & Feldman, S. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70: 1327-1343. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.70.6.1327>
- Freilich, C. D., McGue, M., South, S. C., Roisman, G. I., & Krueger, R. F. (2024). Connecting loneliness with pathological personality traits: Evidence for genetic and environmental mediation from a study of older twins. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 15(1), 34–45. <https://doi.org/10.1037/per0000635>
- Jia Yun L, Motevalli S, Abu Talib M, Gholampour Garmjani M. (2023), Resilience, Loneliness, and Impulsivity among Adolescents: A Systematic Review of the Literature. *Iranian Journal of Educational Sociology*; 6 (4) :172-187 URL: <http://iase-idje.ir/article-1-1349-en.html>

- Kopetz CE, Woerner JJ, Briskin JL. (2018), Another look at impulsivity: Could impulsive behavior be strategic? *Soc Personal Psychol Compass*;12(5):e12385. <https://doi.org/10.1111%2Fspc3.12385>
- Kunz, J. I., Frey, A., Bertsch, K., Barton, B. B., Blei, L., Schirle, H. M., Konvalin, F., Jobst, A., Musil, R., Padberg, F., & Reinhard, M. A. (2023). Loneliness Is Associated With Lower Self- and Clinician-Rated Levels of Personality Functioning. *Journal of personality disorders*, 37(6), 724–740. <https://doi.org/10.1521/pedi.2023.37.6.724>
- Oliva, Anna., Mazzoleni Ferracini, Serena., Amoia, Roberto., Giardinieri, Giulia., Moltrasio, Chiara., Brambilla, Paolo., Delvecchio, Giuseppe. (2023). The association between anger rumination and emotional dysregulation in borderline personality disorder: A review, *Journal of Affective Disorders*, 338, 546-553, <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.06.036>
- Reinhard, M.A., Nenov-Matt, T. & Padberg, F. (2022). Loneliness in Personality Disorders. *Curr Psychiatry Rep*, 24, 603–612 <https://doi.org/10.1007/s11920-022-01368-7>
- Russell, D. W., & Cutrona, C. E. (1980). The Revised UCLA Loneliness Scale: Concurrent and Discriminant Validity Evidence, *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, 427-480. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.39.3.472>
- Savci, M., Aysan, F. (2016). Relationship between Impulsivity, Social Media Usage and Loneliness. *Educational Process: International Journal*, 5, 106-115. <https://doi.org/10.12973/EDUPIJ.2016.52.2>
- Sauer-Zavala, S., Southward, M. W., Fruhbauerova, M., Semcho, S. A., Stumpp, N. E., Hood, C. O., Smith, M., Elhusseini, S., & Cravens, L. (2023). BPD compass: A randomized controlled trial of a short-term, personality-based treatment for borderline personality disorder. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 14(5), 534–544. <https://doi.org/10.1037/per0000612>
- Schmidt, P. (2023). On Experiential Loneliness. *Topoi*, 42, 1093–1108. <https://doi.org/10.1007/s11245-023-09936-z>
- Tabachnick, B., & Fidell, L. (2007). *Using multivariate statistics (5th edn)*, New York. NY: Allyn and Bacon.
- Terry, P. C., Lane, A. M., Lane, H. J., and Keohane, L. (1999). Development and validation of a mood measure for adolescents. *J. Sports Sci.* 17, 861–872. <https://doi.org/10.1080/026404199365425>
- Trampe, D., Quoidbach, J., Taquet, M. (2015). Emotions in everyday life. *PloS one*, 10(12), e0145450. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0145450>
- Williams RB. (2000). *Hostility (and other psychosocial risk factors): Effects on health and the potential for successful behavioral approaches to prevention and treatment*. In: Baum A, Revenson TR, Singer JE, eds. *Handbook of Health Psychology*. Mahwah (NJ): Erlbaum Associates, Inc. p.661–8.
- Zimmerman, M., Multach, MD., Dalrymple, K., Chelminski, I. (2017). Clinically useful screen for borderline personality disorder in psychiatric outpatients. *Br J Psychiatry*. 210: 165–6. <https://doi.org/10.1192/bjp.bp.116.182121>

Loneliness of people with borderline personality disorder: predict based on feelings of hostility, sensitivity to rejection, impulsive behaviors and mood states

Dr. Peyman Dousti *

Assistant Professor, Department Of psychology, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
peyman.dousti@gmail.com

Narges Hosseininia

Department of Health Psychology, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish Island, Iran.

Abstract

The aim of the present study was to predict the loneliness of people with borderline personality disorder based on feelings of hostility, sensitivity to rejection, impulsive behaviors and mood states. The research was done by descriptive-correlation method. The statistical population of the research included all those who referred to Acceptance and Commitment psychological service center, by invitation, in the number of 357 people. From the aforementioned population, 82 people diagnosed with borderline personality disorder (about 23% of the volunteers) were screened according to DSM 5-TR through a targeted sampling method and according to the formula of Tabachnick & Fidell (2007). The research tools included Russell & Cutrona (1980) feelings of loneliness questionnaires, Williams (2000) feelings of hostility, Downey & Feldman (1996) sensitivity to rejection, Barratt et al (1997) impulsive behaviors scale and Terry et al (1999) mood scale. For data analysis, Pearson correlation and regression analysis were used. The results showed hostility (Beta = 0.166 and $p = 0.046$), rejection sensitivity (Beta = 0.178 and $p = 0.034$), depressed mood (Beta = 0.433 and $p = 0.001$). $p = 0.259$ and calm mood (Beta = 0.259 and $p = 0.023$) are the predictors of loneliness in people with borderline personality disorder. Also, happy mood was an inverse predictor of loneliness (Beta = -0.363 and $p = 0.002$). However, impulsive behaviors (Beta = 0.127 and $p = 0.103$) could not predict the loneliness of people with borderline personality disorder.

Keywords: *loneliness, borderline personality disorder, hostility, mood states, sensitivity to rejection, impulsive behaviors*